

Ymateb y Llywodraeth: Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 2) 2020

Craffu ar Rinweddau

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

- 1.1. Mae cynghorwyr cyfreithiol y Senedd wedi gofyn i Lywodraeth Cymru esbonio pa erthyglau penodol y mae Llywodraeth Cymru yn ystyried eu bod yn berthnasol mewn cysylltiad â'r Rheoliadau hyn, a rhoi rhesymau ychwanegol i esbonio pam y mae Llywodraeth Cymru yn credu bod cyfiawnhad dros ymwneud â'r hawliau unigol hyn at ddibenion y Rheoliadau hyn.
- 1.2. Mae'r Llywodraeth yn ystyried bod y Rheoliadau yn ymwneud, neu ei bod yn bosibl y byddant yn ymwneud, gan ddibynnu ar yr amgylchiadau, â'r hawliau Confensiwn a ganlyn, fel y'u nodir yn Atodlen 1 i'r Ddeddf Hawliau Dynol: Erthygl 5 (yr hawl i ryddid); Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a bywyd teuluol); Erthygl 9 (rhyddid crefydd); Erthygl 11 (rhyddid i ymgynnull); Erthygl 14 (gwahardd gwahaniaethu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo).
- 1.3. Mae'r darpariaethau sy'n ei gwneud yn ofynnol i bersonau sy'n gyfrifol am fusnesau sy'n agor at unrhyw ddiben fel y gofynnir gan Weinidogion Cymru neu awdurdodau lleol, caffis a busnesau eraill a restrir ym mharagraff 2 o Ran 1 o Atodlen 1 a busnesau 'clicio a chasglu' gymryd pob mesur rhesymol i sicrhau y cynhelir pellter o 2 fetr rhwng personau ar fangre yn gosod cyfyngiadau ar y personau hynny ac yn ymyrryd â'u hawl i gael mwynhad tawel o'u heiddo o dan Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf. Fodd bynnag, mae'r Llywodraeth yn ystyried eu bod yn angenrheidiol er mwyn helpu i reoli lledaeniad y coronafeirws ac felly maent yn anelu at nod dilys, sef diogelu iechyd. Mae'r gofynion hyn, sydd eisoes yn gymwys i fusnesau eraill sydd ar agor, yn sicrhau cydbwysedd rhwng gallu busnesau i barhau i weithredu (ymateb cymesur o dan Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf) yn ystod y pandemig â'r angen i amddiffyn pobl rhag bod mewn cysylltiad agos â'i gilydd, gan beryglu eu hiechyd a'u bywyd, drwy drosglwyddo'r coronafeirws, yn ogystal â diogelu gallu'r GIG i ddarparu gwasanaethau iechyd.
- 1.4. Mae'r diwygiad i reoliad 8(1) i ychwanegu'r geiriau "aros i ffwrdd o" yn fater niwtral ym marn y Llywodraeth. Mae'n egluro'r sefyllfa gyfreithiol bresennol, sef y gwaharddiad ar adael y cartref, neu fod wedi gadael y cartref, heb esgus rhesymol. Fodd bynnag, mae rheoliad 8(1) yn parhau i ymyrryd â hawliau pobl o dan erthyglau 5, 8, 9, 11 a 14. Mae'r cyfiawnhad dros hyn yn aros yr un, sef diogelu iechyd y cyhoedd fel y mae'r Llywodraeth wedi adrodd o'r blaen. Mae'r cyfyngiad a osodir gan reoliad 8(1) yn parhau i fod yn destun

adolygiad. Mae darpariaethau yn y Rheoliadau, yn enwedig y diwygiad i esgus rhesymol ymarfer corff a'r esgus newydd, sef gallu ymweld â chladdfeydd, mynwentydd a gerddi coffa i dalu parch i'r ymadawedig, yn dangos ymateb cymesur sy'n cydbwysu hawliau pobl â'r angen i ddiogelu iechyd y boblogaeth. Yn benodol, bydd yr esgus newydd hon, a fewnosodir gan reoliad 8(3)(c), yn galluogi pobl i arfer hawliau pellach fel y'u darperir gan erthyglau 5, 8 ac o bosibl 9.

- 1.5. Mae dileu'r cyfyngiad unwaith y dydd mewn perthynas ag ymarfer corff pan fo angen ymarfer corff yn amlach oherwydd cyflwr iechyd neu anabledd yn dangos ymateb cymesur i anghenion pobl ag anableddau, yn arbennig, drwy eu galluogi i arfer hawliau o dan erthyglau 5, 8, a 14. Ymateb cymesur yw hwn sy'n cydbwysu anghenion pobl ag anableddau a chyflyrau iechyd eraill â'r angen i reoli'r cyfle i'r coronafeirws gael ei drosglwyddo, ac mae'n angenrheidiol er mwyn diogelu iechyd.
- 1.6. Mae'r darpariaethau eraill yn y Rheoliadau yn egluro neu'n ailstrwythuro'r darpariaethau presennol yn y prif Reoliadau, i raddau helaeth, ac, yn hynny o beth, maent yn niwtral o ran Confensiwn Hawliau Dynol Ewrop. Y cyfiawnhad dros y prif Reoliadau fel y'i nodwyd o'r blaen yw eu bod yn angenrheidiol ac yn gymesur. Maent yn cydbwysu hawliau unigolion â'r nod dilys o reoli lledaeniad y coronafeirws er mwyn diogelu iechyd. Fe wnânt hynny gan leihau nifer y marwolaethau ymhlith y boblogaeth a galluogi'r GIG i barhau i ddarparu ymateb iechyd i'r rheini a heintwyd â'r coronafeirws, yn ogystal â gwneud hynny'n barhaus i weddill y boblogaeth. Maent yn cydbwysu'r ymyrraeth â hawliau unigolion, fel y cyfeirir atynt uchod, â rhwymedigaethau cadarnhaol y Llywodraeth i atal colli bywydau (Erthygl 2) a diogelu iechyd (Erthygl 8).

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

- 2.1. Nododd cynghorwyr cyfreithiol y Senedd y rhesymau a roddwyd gan Lywodraeth Cymru dros beidio ag enwi adran 45C(4)(d) o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 fel un o'r pwerau galluogi mewn perthynas â—
 - Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020 (y "prif Reoliadau"),
 - Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Diwygio) 2020, a
 - y Rheoliadau Diwygio (Rhif 2) presennol.
- 2.2. Maent felly wedi gofyn pam yr enwyd yr adran honno fel pŵer galluogi mewn perthynas â Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Cau Busnes) (Cymru) 2020 a Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws: Cau Busnesau Hamdden,

Llwybrau Troed a Thir Mynediad) (Cymru) 2020 (dirymwyd y ddwy set ar 26 Mawrth 2020 gan y prif Reoliadau).

- 2.3. Ar frys eithriadol y gwnaed y Rheoliadau sydd wedi eu dirymu ac ystyriwyd ar y pryd mai doeth fyddai dilyn y pwerau a enwyd yn Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Cau Busnes) (Lloegr) 2020 a oedd yn cael eu llunio mewn modd yr un mor frysiog yn unol â'r un amserlen â'r Rheoliadau cyfatebol yng Nghymru. Ar ôl eu gwneud, cafodd Llywodraeth Cymru gyfle i ailystyried y pwerau galluogi yn Neddf 1984 yn fanylach. Cytunwn nad oedd enwi adran 45C(4)(c) wedi effeithio ar ddilysrwydd y Rheoliadau o dan sylw. Fodd bynnag, yn y Rheoliadau dilynol, ystyriwyd ei bod yn well enwi'r pwerau perthnasol yn unig.